

Minja Koskela vas

Kirjallinen kysymys alopeciaa sairastavien lainmukaisesta ja tasa-arvoisesta kohtelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Alopecia on autoimmuunisairaus, joka aiheuttaa hiustenlähtöä ja kaljuuntumista. Peruukki on alopeetikolle asiakasmaksulaissa mainittu apuväline siinä missä kuulokoje on kuulovammaiselle tai pyörätuoli on sitä tarvitsevalle. Lain mukaan apuvälineen hankinnan ja huoltamisen on oltava käyttäjälleen maksutonta.

Hyvinvointialueiden alopeetikoille myöntämät maksusitoumukset ja palvelusetelit eivät kuitenkaan aina kata peruukin hankinnan ja huoltamisen kaikkia kuluja. Ylen tekemän selvityksen perusteella monet alopeetikot joutuvat itse kustantamaan vähintään osan peruukeistaan itse. Selvityksestä ilmeni myös suurta maksusitoumuksiin liittyvien käytäntöjen vaihtelua hyvinvointialueiden välillä.

Peruukkeja varten tehtyjen maksusitoumusten myöntämiskäytännöistä on tehty kanteluita oikeusasiamiehelle. Ratkaisuissaan oikeusasiamies on todennut, ettei apuvälineeksi hankitulla peruukilla saa olla ylähintarajaa eikä niiden määrää saa rajoittaa. Oikeusasiamiehen mukaan alopeetikon, kuten muidenkin apuvälineitä tarvitsevien, yksilölliset tarpeet on huomioitava maksusitoumuksia myönnettäessä. Tästä huolimatta alopeciaa sairastavat kohtaavat peruukin hankkimiseen tarvitsemiensa maksusitoumusten hakemisessa yhä ongelmia. Nimenomaan yksilöllisiä tarpeita ei koeta huomioitavan.

Alopeetikoiden mukaan maksusitoumuksen hakeminen uudelleen joka vuosi tuntuu tarpeettoman vaivalloiselta. Lisäksi he kokevat ongelmalliseksi, ettei yksilöllisiä tarpeita oteta huomioon tai että ne huomioidaan eri tavoin eri vuosina. Riittävän eli lainmukaisen maksusitoumuksen saamiseen pitää monen alopeetikon kokemuksen mukaan käyttää kohtuuttomasti aikaa ja energiaa eikä sellaisen saaminen ole siltikään varmaa. Moni tyytyy itse kustantamaan kulut, joihin liian pieni maksusitoumus ei riitä, siitä huolimatta, että lain mukaan heillä olisi oikeus maksuttomuuteen.

Maksusitoumusten myöntämisessä ilmenneiden ongelmien vuoksi alopeetikot ovat apuvälineiden maksuttomuuden suhteen eriarvoisessa asemassa muihin apuvälineitä tarvitseviin nähden. Lisäksi erilaiset käytännöt eri hyvinvointialueilla asettavat alopeetikot keskenään eriarvoiseen asemaan. Kaikilla ei myöskään ole taloudellisesti mahdollista ostaa peruukkia itse, vaan maksusitoumus on ainoa vaihtoehto apuvälineen hankkimiseksi. Peruukkia tarvitsevien alopeetikkojen

Kirjallinen kysymys KK 465/2024 vp

joukossa on myös alaikäisiä, jolloin perheen taloudelliset resurssit eivät saa koitua lapsen apuvälineen saamisen esteeksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus korjaa nykytilanteen, jossa alopeciaa sairastavat joutuvat itse maksamaan heille lain mukaan maksuttomien apuvälineiden, eli peruukkien, hankinnasta ja huoltamisesta,

miten hallitus edesauttaa sujuvuutta ja vaivattomuutta maksusitoumuksen hakuprosesseissa, jotta tarpeellisen apuvälineen saaminen ei esty byrokraattisten esteiden vuoksi tai ole kohtuuttoman vaivalloinen, ja

miten hallitus varmistaa, että alueellinen tasa-arvo alopeciaa sairastavien kesken toteutuu apuvälineiden hankintaan ja huoltamiseen tarkoitettujen maksusitoumuskäytänteiden osalta?

Helsingissä 18.12.2024

Minja Koskela vas